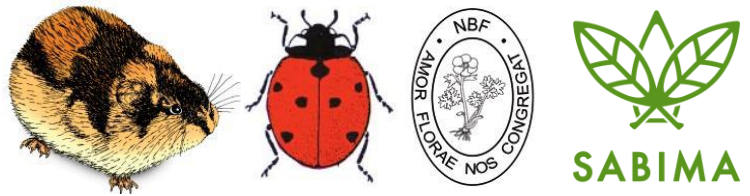

Sabima kartleggingsnotat 30, 2019

Fauna- og florakartlegging på tre lokaliteter i Troms i juli-august 2019

Karl-Birger Strann
Vigdis Frivoll
Geir-Arne Strann

Emneord: flora, fauna, Balsfjord, Kåfjord, Målselv, kartlegging

Innledning

Det ble gjennomført undersøkelser av tre lokaliteter i Troms i 2019. Disse var 1) Kåfjordfjellet, Kåfjord kommune, 2) Fjellbygda, Balsfjord kommune og 3) Devdleslia, Målselv kommune.

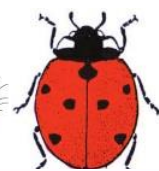
Kåfjordfjellet (Fig 1) er et omfattende fjellplatå helt sørøst i Kåfjord kommune i Troms. Hovedplatået ligger på mellom 600 og 900 moh og sentralt i det høyeste fjellområdet ligger den regulerte innsjøen Guolasjavre (771-774 moh). Fjellpartiet strekker seg sørover helt til fjellet Ráísduottarháldi (1328 moh) på riksgrensen mot Finland og videre østover og inn i Nordreisa kommune. Geologien er kalkrik med store områder dominert av kvartsglimmerskifer og stedvis finner en partier med ulike skifre, kvartsitt og kalkspatmarmor. Det beiter mye sau i områdets nordvestlige deler og en del av de lavereliggende arealene i nord bærer tydelig preg av sauebeiting. Landskapet er småkupert og i en del partier finnes det snøleier som ofte ikke smelter bort før godt ut i august.

Karl-Birger Strann og Vigdis Frivoll har gjennomført flere årlige besøk på Kåfjordfjellet siden 2011 og kjenner området godt. I 2019 ble undersøkelsene gjennomført den 21. og 28. juli av Geir-Arne Strann og Karl-Birger Strann.

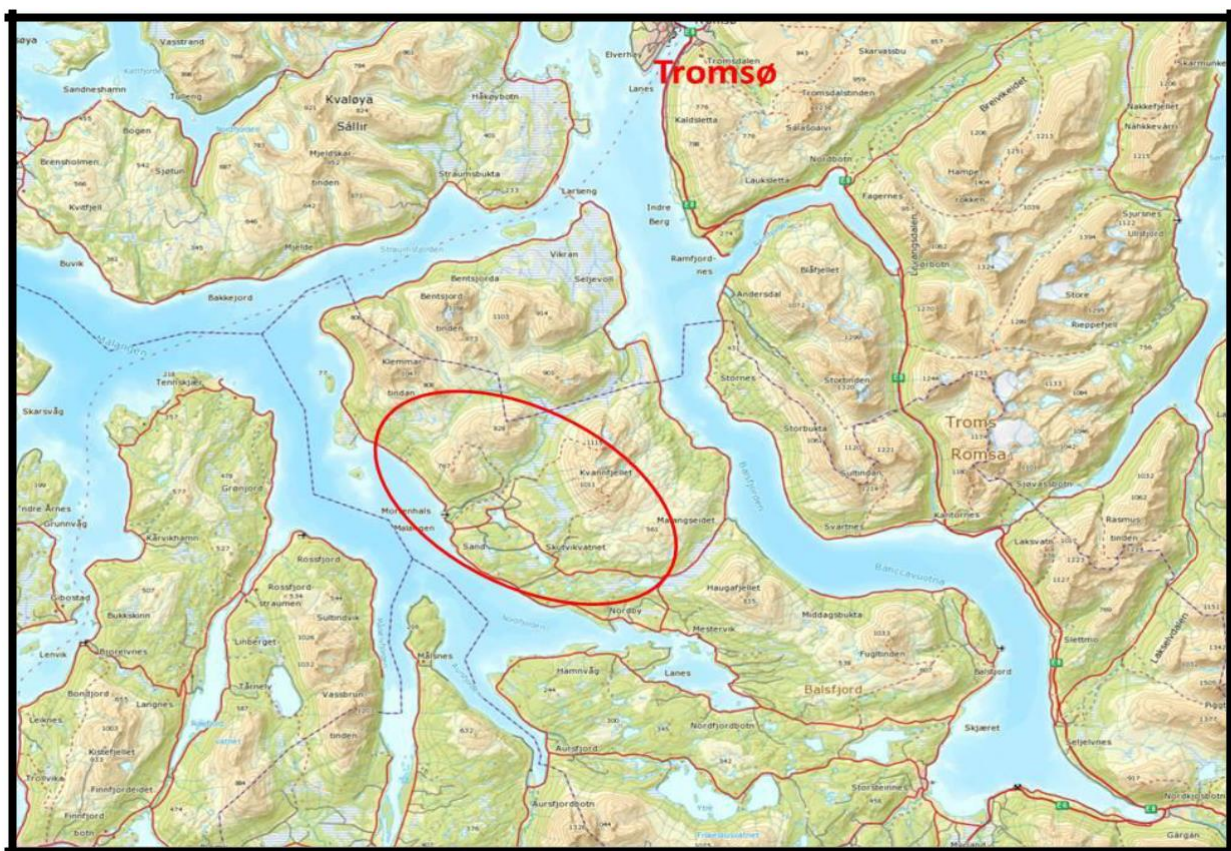
Fjellbygda (Fig 2) i Balsfjord ligger sentralt på sørvestsiden av Malangshalvøya. Området er kupert med vekslende bjørkeskog og dyrkamark og med to større vann og 13 mindre vann og tjern. Området ble undersøkt av Karl-Birger Strann og Vigdis Frivoll 5. juli og 15. juli og 2019.

Devdleslia (Fig 3) i Dividalen i Målselv ei frodig sørvendt li dominert av storstamma furu og stedvis svært storvokst osp. Området ble undersøkt 24. og 26. juli 2019 av Vigdis Frivoll og Karl-Birger Strann.

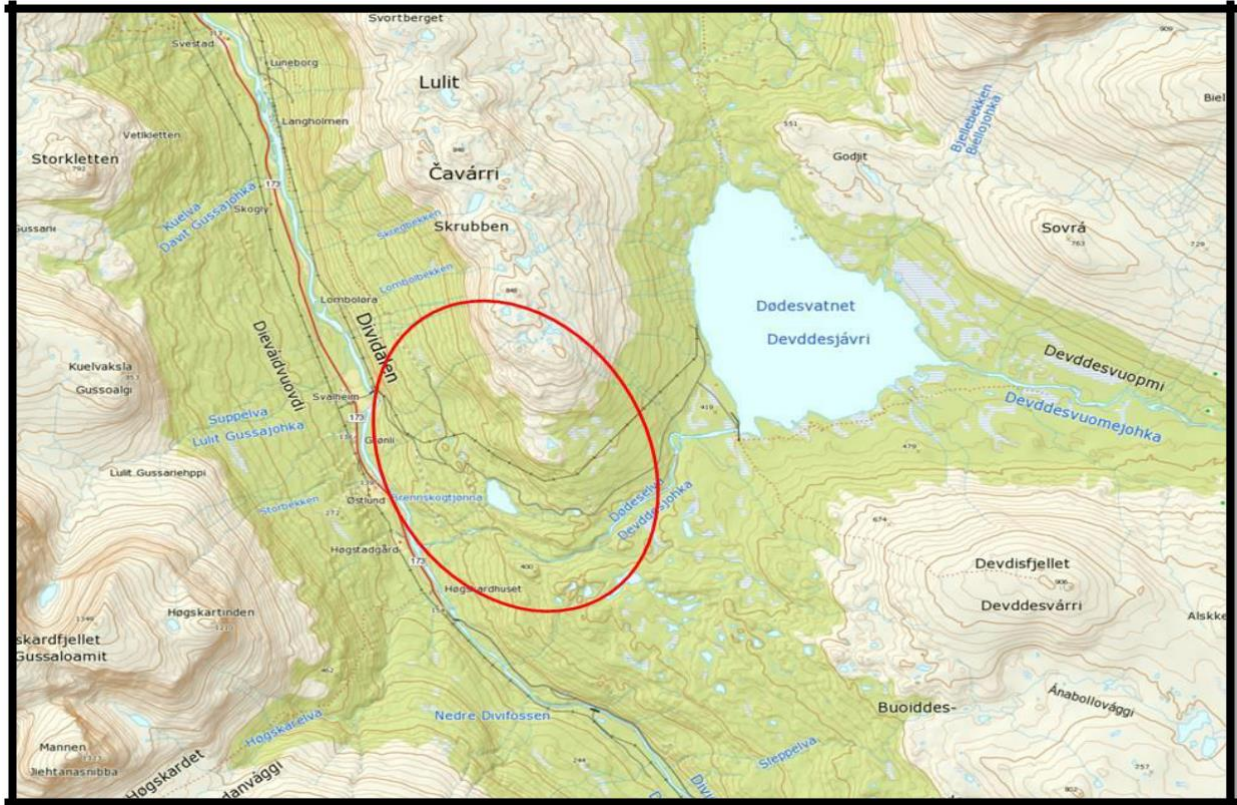
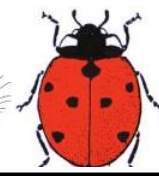

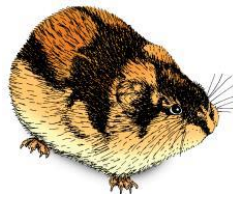
Figur 1. Kåfjordfjellet ligger helt øst i Troms i Kåfjord kommune.

Figur 2. Fjellbygda ligger sørvest på Malangshalvøya i Balsfjord kommune.

Figur 3. Devddeslia ligger sørvestvendt midt inne i Dividalen i Målselv kommune.

Kartleggingen

I faunakartleggingen ble det lagt vekt på humler og sommerfugler. Noen av insektene ble fanget inn vha insektshov og sluppet fri etter bestemmelse. Mange insektarter og interessante planter ble fotografert med Canon 5D MKIII og enten Canon 50 mm makro eller 180 mm makro.

Ved besøkene ble det også lagd en enkel planteliste over arter som ble påvist. Det ble ikke tatt belegg, men interessante arter ble fotografert og det ble tatt GPS-lokalisering. Insekter og planter er lagt inn i Artsobservasjoner.no med fotobelegg.

Sabima bidro med økonomisk støtte for at Midt-Troms Naturlag kunne gjennomføre artskartlegging på de tre områder i Nord- og Midt-Troms. Denne rapporten dekker ett besøk på hver av de tre områdene.

Resultater

Kåfjordfjellet

Til sammen ble det i 2019 brukt ca. 11 timer innenfor Guolasjavre og 5 timer nord og øst for vannet. I tillegg ble det brukt 4 timer i områdene like vest for Guolasjavre. Besøkene ble gjennomført den 21., 25. og 28. juli.

Sommerfugler

Kartleggingen i 2019 ble foretatt 25. og 28. juli og været SØ bris med sol og rundt 20 grader begge dagene. Det ble påvist en rekke arter dagsommerfugler. Som i tidligere år var de vanligste artene **mjeltgulvinge** (*Colias hecla*) og **fjellringvinge** (*Erebia pandrose*). Begge disse to artene var tallrike og ble påtruffet i fjellområdene mellom 400 moh og opp mot 850 moh (for oversikt over geografisk fordeling (se innlagte data i Artsobservasjoner.no). Særlig tallrik var mjeltgulvinge som tydeligvis var på topp i svermingen. I tillegg var arten **polarsmyger** (*Pyrgus adromedae*) veldig vanlig i områdene som lå over 600 moh og som i tidligere år spesielt tallrik i de sørvendte liene. I området ved Nuorttit Gussačohkka ble det observert kun en hann av **polarblåvinge** (*Plebejus aquilo*). Dette var samme området som arten ble påvist i 2017 og i 2018.

De sørvendte liene på Kåfjordfjellet med beitebakker og rasvifter er artsrike. Foto: Vigdis Frivoll ©

Blant målerne var **pjuskemåler** (*Macaria fusca*) særdeles vanlig ved besøkene i juli. I de nedre delene mot Kåfjorddalen der det fremdeles var noe fjellbjørk og en del vierkratt var også i 2019 **hvit båndmåler** (*Xanthorhoe montanata*) veldig vanlig. Her ble det også registrert mange individer med **fløyelsringvinge** (*Erebia ligea*) samt **brunflekket perlemorvinge** (*Boloria selene*).

Fjellbloddråpesvermer (*Zygaena exulans*) var vanlig forekommende i hele området over tregrensen. I 2019 var den som i 2018 særlig tallrik i de sørvendte liene nedenfor Rámsočohkka og østover til østenden av Guolasjavre.

Blant nattfly ble det i 2019 påvist **sotdagfly** (*Sympistis nigrita*) på en lokalitet over 600 moh. Det ble også funnet **fjellmåler** (*Glacies coracina*) som ble påvist med flere næringssøkende eksemplarer den 25. juli.

Mjeltgulvinge (Colias hecla) var tallrik i juli 2019 på Kåfjordfjellet. Foto: Karl-Birger Strann ©

Polarsmyger (Pyrgus adromedae) var vanlig i områdene over 600 meter. Foto: Karl-Birger Strann ©

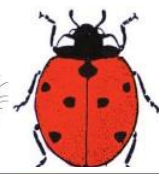

Fjellbloddråpesvermer (Zygaena exulans) ble påvist i de øvre delene av Rámsočohkka i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Humler

Ved besøket i juli 2019 ble det gjennomført kartlegging av humler i fjellet. **Tundrahumle** (*Bombus hyperboreus*) ble påvist og fotografert flere steder på Kåfjordfjellet, samtlige i områder over 700 moh. Dette er en stor og iøynefallende art som vi har registrert tidligere i flere høyfjellsområder i Troms. Den ble første gang påvist av oss på Kåfjordfjellet i 2012 og har blitt observert her hvert år siden.

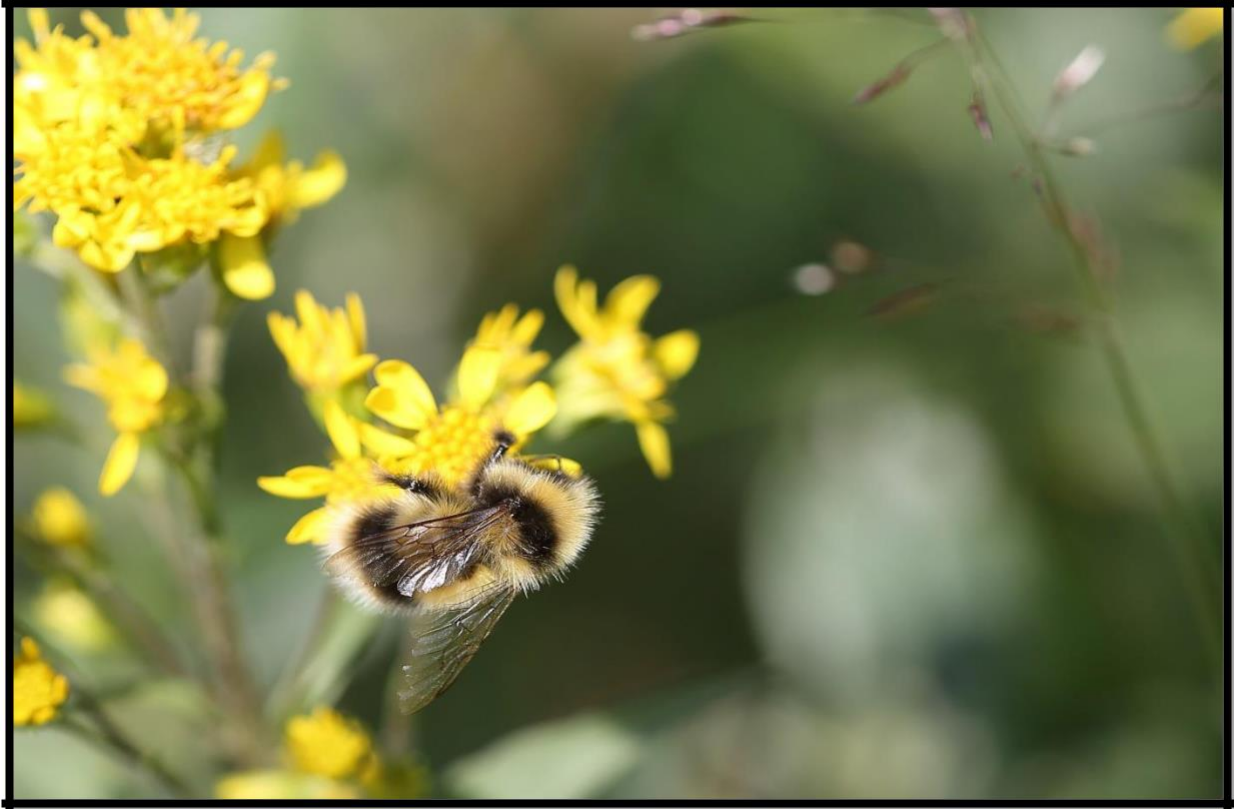
Videre ble **alpehumle** (*Bombus alpinus*) også i 2019 registrert over store deler av det undersøkte området. **Fjellhumle** (*Bombus balteatus*) og **berghumle** (*Bombus monticola*) ble registrert og fotografert flere steder i områdene over 650 moh. I områder med fjellsmelle og forskjellige mjeltarter ble det registrert en god del **polarhumle** (*Bombus pyrrhopygus*).

Tundrahumle er en forholdsvis vanlig humleart på Kåfjordfjellet. Foto: Karl-Birger Strann ©

Alpehumle ble observert en rekke steder på Kåfjordfjellet i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Fjellhumle er blitt registrert hvert år på flere lokaliteter på Kåfjordfjellet. Foto: Karl-Birger Strann ©

Polarhumla ble påvist nesten over alt der det var fjellsmelle og ulike mjeltarter i blomst på Kåfjordfjellet i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

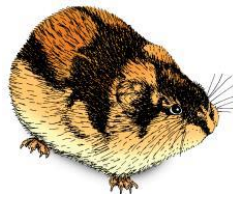
Under besøket på Kåfjordfjellet 28. juli fant vi flere områder med **fjellgresshoppe**

(*Melanoplus frigida*). Til sammen ble det observert over 30 individer, flest på nord- og østsiden av Guolasjavre.

Fjellgresshoppe (Melanoplus frigida) var svært vanlig på Kåfjordfjellet under besøket 28. juli 2019.
Foto: Karl-Birger Strann ©

Karplanter

Karplantefloraen på Kåfjordfjellet er særdeles rikt og variert med mange sjeldne og vakre fjellplanter. Den gunstige berggrunnen kommer tydelig til syne ved at området i sitt hele domineres av store felt med **reinroser** (*Dryas octopetala*). Under besøket den 25. juli ble det funnet flere forekomster av **fjellsolblom** (*Amica augustifolia alpina*). Denne vakre fjellplanten står kort tid i blomstring og er vanskeligere å finne etter avblomstring.

Kåfjordfjellet har flere områder med gode forekomster av **brannmyrklegg** (*Pedicularis flammea*). Vi har funnet flere forekomster i 2011, 2012 og 2013. Den største forekomsten vi fant den 11. juli 2017 bestod av 244 blomstrende individer. På denne lokaliteten var den ved besøket 21. juli på slutten av blomstringen.

Brannmyrkleggen vokser flere steder rundt Guolasjavre og som oftest i mindre antall (gjerne under 20 individer). **Lodnemyrklegg** (*Pedicularis hirsuta*) og **bleikmyrklegg** (*Pedicularis lapponica*) vokser jevnt over hele studieområdet over 600 moh.

Brannmyrklegg ble funnet på flere lokaliteter rundt Guolasjavre. Foto: Karl-Birger Strann ©

I tørre partier av snøleier på begge sider av Guolasjavre vokser **stivsildre** (*Saxifraga hieracifolia*) og stedvis registrerte vi over 25 individer innenfor to begrensede områder. Her vokser også flere arter sildrer, blant annet **grannsildre** (*Micranthes tenuis*), **snøsildre** (*Saxifraga nivalis*), og **knoppstildre** (*Saxifraga cernua*). I de

samme områdene, men i våtere deler av snøleiene, vokser store forekomster av **snøsoleie** (*Ranunculus nivalis*) og stedvis rike forekomster av **dvergsoleie** (*Ranunculus pygmaeus*).

Grannsildre ble påvist i to snøleier både øst og vest for Guolasjavre. Foto: Karl-Birger Strann ©

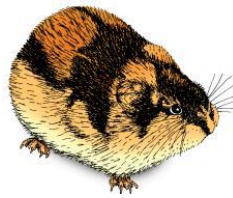
I de lavere delene av snøleiene vest av Vuolimus Áhkkejávri og i områdene ved Nuorttit Gussačohkka fant vi også flere lokaliteter med **gullrublom** (*Draba alpina*). Også i området nord av Guolassáiva som ligger like nord for Guolasjavre, ble det påvist en god forekomst av arten.

Gullrublommus vokser flere steder øst og nord for Guolasjavre. Foto: Karl-Birger Strann ©

Stivsildre ble påvist flere steder i liene særlig nord for Guolasjavre. Foto: Karl-Birger Strann ©

I løpet av kartleggingsrunden ble det påvist to nye forekomster av **smalnøkleblom** (*Primula stricta*). Samtlige ble påvist i ganske fuktig mark nær veien og noe lavere enn der den ble påvist i tidligere år.

Smalnøkleblom ble funnet på to nye lokaliteter i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Orkideer

Flere store felt med **fjellhvitkurle** (*Pseudorchis straminea*) ble påvist og spesielt store forekomster fant vi i lia ned fra Ruvdnaruvža øst for Guolasjavre. På noen av forekomstene vokste det også et stort antall **grønnkurler** (*Coeleoglossum viride*) sammen med flere individer med **korallrot** (*Corallorhiza trifida*). På flere av snaurabbene ble det funnet **fjellkurle** (*Chamorchis alpina*).

Fjellkurle var en av de fire vanlig forkommende orkideene som ble funnet på Kåfjordfjellet i juli 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Det er samlet inn et betydelig materiale på både flora og fauna årlig siden 2011 fra Kåfjordfjellet. Noe av materialet er fremdeles ikke bestemt og for blomsterfluer, øyenstikkere og lepidoptera pågår dette arbeidet kontinuerlig. Imidlertid er det meste av dette materialet ikke samlet inn under det feltarbeidet som er støttet av Sabima i 2018 eller 2019. Følgelig vil ikke dette rapporteres som en del av denne kartleggingen.

Fjellbygda

Fjellbygda ble besøkt 5. og 15. juli samt 8. august 2019. Arbeidet ble fokusert på området mellom Sandsvatnet og vestover mot Nerbyveien som går fra nordenden av Skutvikvatnet og nord til Grønnlia. Karplanter ble i liten grad undersøkt av meg pga andre personer hadde dette som hovedtema (Per K. Bjørklund).

Langs veien ligger det fem mindre vann som alle har gode bestander med **soleienøkkerose** (*Nuphar pumila*). Ved Sjukavatnet og Per Jonsavatnet ble det som i 2018 registrert gode forekomster med svermende **spydblåvannymfe** (*Coenagrion hastulatum*). Denne arten er også påvist flere ganger i den nordøstre delen av Sandsvatnet.

Spydblåvannymfe var i juli 2019 tallrik ved flere av vannene i Fjellbygda. Foto; Karl-Birger Strann ©

Sommerfugler

Fløyelsringvinge (*Erebia ligea*) opptrådte i store antall spesielt på de mange naturengene som domineres av skogstorkenebb, enghumleblom og engsoleie. I de tilstøtende myrene rundt småvannene svermet mange **myrblåvinger** (*Colias palaeno*). I bakkene øst for Sjukavatnet fløy flere **ildgullvinger** (*Lycaena phlaeas*) og tre par eksemplarer av **purpurgullvinge** (*Lycaena hippothoe*). Den 15. juli ble det registrert to eksemplarer med **tistelsommerfugl** (*Vanessa cardui*). Begge observasjonene ble gjort i skogsengene i bakkene like ved Sjukavatnet.

Tistelsommerfugl ble registrert i 2019 i skogsengene ved Sjukavatnet. Dette eksemplaret var svært slitt. Foto: Karl-Birger Strann ©

På sørsida av Henrikvatnet svermet mange myrblåvinger (*Agriades optilete*). Vanligst av blåvingene var likevel **tiriltungeblåvinge** (*Polyommatus icarus*) som ble stort sett overalt der det var blomsterrike skogkanter og på de frodige engene med skogstorkenebb. I skogkantene fløy uvanlig mange eksemplarer av **hvit båndmåler** (*Xanthorhoe montanata*). I bakkene fra krysset ved Skutvikvatnet ble det påvist flere eksemplarer av **vikkesigdvikler** (*Ancylis badiana*).

Mange myrblåvinger svermet ved Henrikvatnet i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Tre individ av purpurgullvinge ble registrert ved Sjukavatnet i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Humler

På de blomsterrike engene langs Nerveien ble det registrert flere humlearter. Noen av de vanligste artene var **trehumle** (*Bombus hypnorum*), **lys jordhumle** (*Bombus lucorum*) og **hagehumle** (*Bombus hortorum*). Den lille **markhumla** (*Bombus pratorum*) var også stedvis tallrik og ble påvist i hele studieområdet. Mindre antall av **lynghumle** (*Bombus jonellus*), **lapphumle** (*Bombus lapponicus*) og **åkerhumle** (*Bombus pascuorum*) ble registret flere steder og da mest på de blomsterrike veikantene. **Alpehumle** (*Bombus alpinus*) ble registrert på to lokaliteter, begge helt oppe ved kanten av Sjukavatnet.

I skogsliene øst av Sjukavatnet ble det registrert en del svermende **gullrisengmott** (*Anania funebris*).

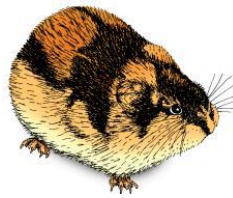
Trehumle var tallrik på blomsterengene i Fjellbygda i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Markhumle ble registrert flere steder langs de blomsterrike veikantene. Foto: Karl-Birger Strann ©

Lapphumle ble registrert flere steder i Fjellbygda i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Karplanter

Fjellbygda ble i 2019 undersøkt 5. og 15. juli samt et kortere besøk 8. august. Det ble til sammen brukt rundt 11 timer på registrering og innsatsen ble i all hovedsak lagt til nærområdene rundt de mange vannene som ligger i studieområdet sør for Sandsvatnet. Spesielt fokus la vi på å finne nye lokaliteter med orkideer i området.

Hvit variant av skogmarihand ble registrert i fjellbygda i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Den regionalt sjeldne engmarihand ble registrert i fjellbygda i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Devddeslia

Devddeslia ble besøkt 24. og 26. juli. Det ble brukt rundt 9 timer på registrering og innsatsen ble lagt til områdene øst for Brennskogtjønna og i all hovedsak på nordsiden av veien som går opp til Dødesvann. I noen av tørrbakkene blomstret geitrams, hvitkløver og gullris. Det ble også funnet flere eksemplarer av skogmarihand ved kort besøk i området den 2. juli.

Sommerfugler

I skogkantene svermet mange eksemplarer av **myrblåvinge** (*Plebejus obtilete*) samt en del eksemplarer med **idasblåvinge** (*Plebejus idas*). Flere eksemplarer av **myrgulvinge** (*Colias palaeno*) beitet på gullris og hvitkløver. Den vanligste dagsommerfuglen var også i 2019 **fløyelsringvinge** (*Erebia ligea*) – en art som fløy nesten overalt i åpningene i skogspartiene. Dette er første gang denne arten er registrert av oss på denne lokaliteten. Ett eksemplar av **purpurgullvinge** (*Lyceana hippothoe*) ble registrert i samme lokalitet.

Flere myrgulvinger svermet nordøst for Brennskogtjønna. Foto: Karl-Birger Strann ©

Fløyelsringvinge ble registrert mange steder øst for Brennskogtjønna i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Purpurgullvinge på ryllik i Devddeslia i juli 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Humler

I bakkene beitet mange humler på den rike forekomsten av blomster. Følgende arter ble registrert: lys jordhumle, hagehumle, lynghumle, trehumle og åkerhumle. Dessuten ble det registrert et mindre antall **barskogshumle** (*Bombus cingulatus*) og lapphumle (*Bombus lapponicus*) i barskogsområdene som hadde mye gullris.

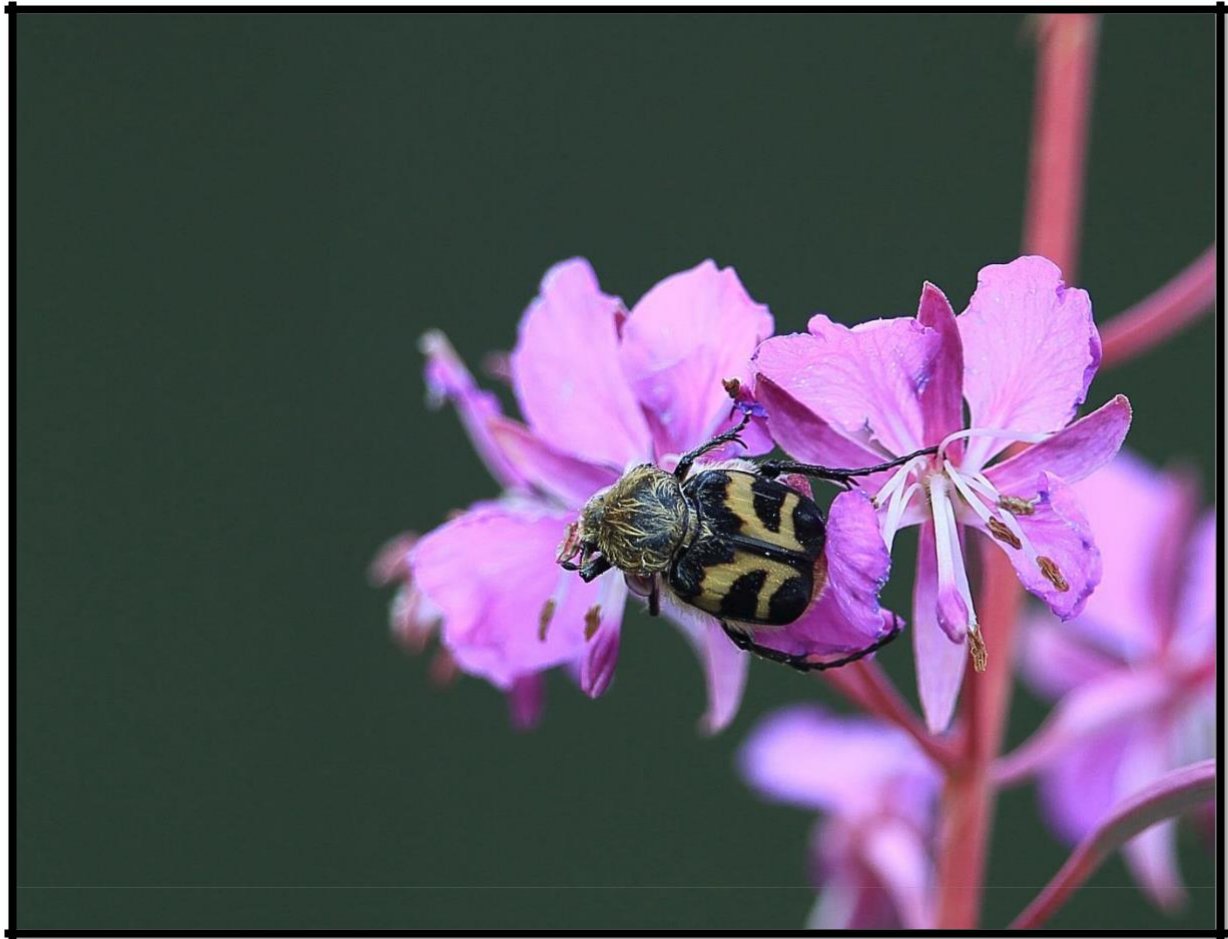
Barskogshumle beiter på geitrams og gullris i Devdleslia i juli 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Lapphumle beitet på gullris i Devdedia juli 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Humlebille (*Trichius fasciatus*) ble også registrert beitende i et par av tørrbakkene i Devddeslia. Totalt fant vi 9 stykker som beitet på geitrams og rødkløver her.

Humlebille beiter på geitrams i Devddeslia i 2019. Foto: Karl-Birger Strann ©

Alle data vil bli lagt inn i Artsobservasjoner.no.

Balsfjord november 2019

Karl-Birger Strann

